

RAPORT

MBI SHFRYTËZIMIN E MEKANIZMAVE e-PJESËMARRJA dhe e-PETICIONI për v. 2024.

BOTUES:

Qendra për Zhvillimin e Organizatave
Joqeveritare (CRNVO)
rr. Sima Barovića 24, Podgoricë
Tel/fax: 020/219 120, 219 121, 219 122, 219 123
E-mail: crnvo@crnvo.me www.crnvo.me

Titulli i publikimit:

HULUMTIM PËR PJESEMARRJEN E OJQ-ve
NË HARTIMIN E POLITIKAVE PUBLIKE
NË v. 2024

PËR BOTUESIN:

Zorana Marković

AUTORËT:

Filip Vicković
Nazif Veliq
Zdravko Janjusheviq
Marina Vuksanović
Milan Medenica
Kenan Keçeviq
Zorana Marković

BASHKËPUNTORËT NË HULUMTIM:

Milosh Marković
Aleksa Miniq
Hazreta Cuca

PËRGATITJA dhe DIZAJNI

New Page D.O.O.
Podgoricë, korrik 2025.

Raporti u përgatit në kuadër të projektit “Rrjeti i qendrave burmiore të Malit të Zi”.
Pikëpamjet dhe përfundimet e paraqitura nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht
qëndrimet e Ministrisë së Zhvillimit Rajonal-Investues dhe bashkëpunimit me
organizatat joqeveritare.

HYRJE

Pjesëmarrja, përkatësisht angazhimi aktiv i individëve ose grupeve në marrjen e vendimeve dhe në proceset që ndikojnë në jetën e tyre dhe të komunitetit, është me rëndësi thelbësore, sepse u mundëson njerëzve të shprehin nevojat, qëndrimet dhe idetë e tyre, duke forcuar kështu demokracinë, përgjegjësinë dhe transparencën në shoqëri. Nëpërmjet pjesëmarrjes nxitet ndjenja e përkatësisë dhe e përgjegjësisë së përbashkët, ndërsa vendimet që merren me përfshirjen e qytetarëve janë shpesh më cilësore, më të drejta dhe më të qëndrueshme në afat të gjatë. Gjithashtu, pjesëmarrja kontribuon në zhvillimin e aftësive sociale, vetëbesimit dhe ndërgjegjësimit për rëndësinë e qytetarisë aktive.

Pjesëmarrja përbën bazën e çdo shoqërie moderne demokratike. Digjitalizimi i administratës publike ka një rol kyç në zhvillimin e demokracisë pjesëmarrëse, sepse u mundëson qytetarëve qasje më të lehtë, më të shpejtë dhe më transparente në informata dhe shërbime publike. Në shoqëritë demokratike më të zhvilluara, qytetarët mund të informohen përmes platformave digjitale, portaleve dhe aplikacioneve për punën e institucioneve, të ndjekin procesin e marrjes së vendimeve dhe të marrin pjesë aktivisht në debate publike, konsultime dhe anketa. Kjo zvogëlon barrierat administrative, rrit hapjen e institucioneve dhe forcon besimin ndërmjet qytetarëve dhe shtetit, që është themeli i çdo shoqërie demokratike.

Përveç kësaj, digjitalizimi mundëson përfshirjen e një spektri më të gjerë qytetarësh në proceset politike dhe shoqërore, duke përfshirë edhe ata që më parë kanë qenë të marginalizuar për shkak të kufizimeve gjeografike, sociale ose ekonomike. Pjesëmarrja elektronike (e-participation) nxit qytetarinë aktive, sepse ofron kanale të reja për shprehjen e mendimeve, paraqitjen e iniciativave dhe mbikëqyrjen e punës së administratës publike. Në këtë mënyrë, administrata publike digjitale jo vetëm që përmirëson efikasitetin dhe përgjegjësinë e institucioneve, por gjithashtu kontribuon drejtpërdrejt në forcimin e demokracisë pjesëmarrëse dhe kulturës demokratike në shoqëri.

Qëllimi i këtij publikimi është të analizojë mekanizmat e eParticipimit dhe ePeticioneve, përdorimin e tyre, qasjen në informacionet që lidhen me to, përparësitë dhe mangësitë kryesore, si dhe të japë rekomandime për përmirësimin e funksionimit të tyre.

Për nevojat e hartimit të këtij publikimi është monitoruar puna e portaleve <https://epeticije.gov.me/>, <https://euprava.gov.me/eparticipacije> dhe <https://epeticije.skupstina.me/>, janë analizuar dispozitat ligjore dhe është zhvilluar një intervistë me një përdorues të portalit ePeticioni, me qëllim mbledhjen e sa më shumë informacioneve relevante për këtë hulumtim.

Duke pasur parasysh se në periudhën e kaluar përdorimi i mekanizmave të eParticipimit dhe ePeticioneve nuk është hulumtuar në masën e duhur, ky raport paraqet një bazë të mirë referimi për ndjekjen e zhvillimit të mëtejshëm të këtyre platformave, si dhe të përdorimit të tyre nga institucionet dhe qytetarët.

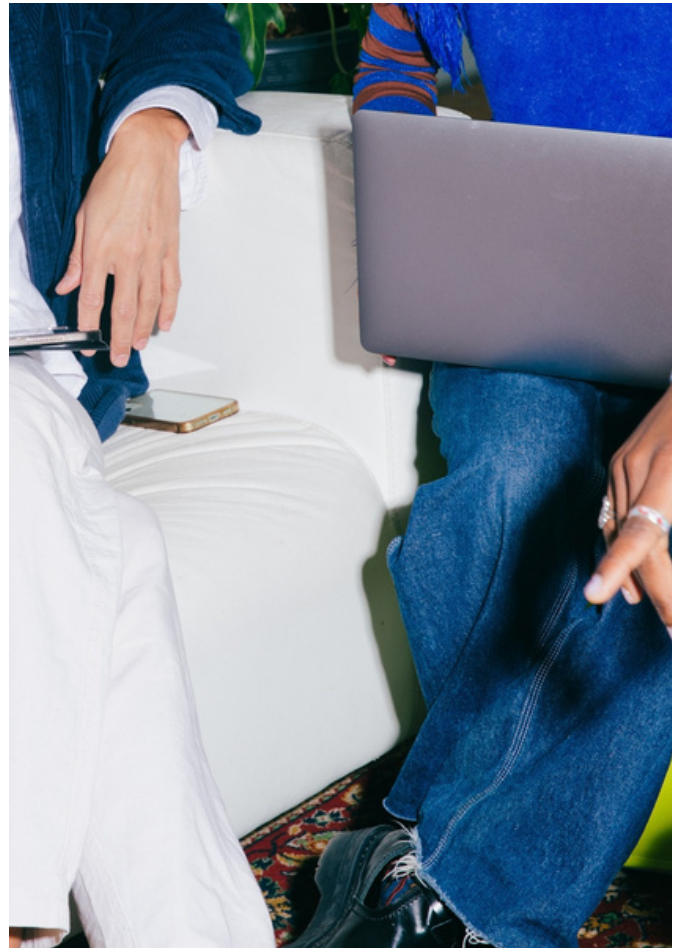
Hulumtimi është realizuar nga **Qendra për Zhvillimin e Organizatave Joqeveritare (CRNVO)**, në kuadër të programit **Rrjeti i Qendrave Burimore në Mal të Zi**, me mbështetjen financiare të **Ministritë së Zhvillimit Rajonal-Investues dhe Bashkëpunimit me Organizatat Joqeveritare**, me qëllim forcimin e transparencës, përgjegjësisë dhe zbatimit të qëndrueshëm të rregulloreve në fushën e financimit të organizatave të shoqërisë civile në nivel lokal.

Programi Rrjeti i Qendrave Burimore në Mal të Zi zbatohet së bashku nga CRNVO si qendër kombëtare burimore, qendrat rajonale burimore **OJQ Bjelopoljski Demokratski Centar**, **OJQ Aktivna Zona** dhe **OJQ Novi Horizont**, si dhe zyrat lokale të **OJQ Bonum (Pljevlja)**, **OJQ Natura (Kolašin)** dhe **OJQ Nada (Herceg Novi)**.

Ç'ËSHTË e-PJESËMARRJA?

Portali e-Pjesëmarrja

(<https://euprava.gov.me/eparticipacije>) është një sistem i krijuar nga Qeveria e Malit të Zi me qëllim të mundësimin të zhvillimit të konsultimeve publike elektronike, përmes të cilave qytetarët dhe publiku i interesuar mund të marrin pjesë aktivisht në procesin e hartimit dhe miratimit të ligjeve, strategjive dhe politikave të tjera të rëndësishme publike. Përmes kësaj platforme, përdoruesve u ofrohet mundësia të paraqesin propozimet, komentet dhe mendimet e tyre, duke kontribuar në rritjen e transparencës së punës së institucioneve dhe në forcimin e vendimmarrjes demokratike. Njëkohësisht, e-Pjesëmarrja luan një rol të rëndësishëm në procesin e digjitalizimit të administratës publike, pasi sjell përdorimin e mjeteve moderne digjitale që lehtësojnë komunikimin ndërmjet qytetarëve dhe institucioneve, duke i bërë proceset publike më efikase dhe më të qasshme për të gjithë. Përdorimi i duhur i një sistemi të tillë nga zyrtarët e administratës publike, si dhe nga organizatat e shoqërisë civile, mund të ketë ndikim të konsiderueshëm në demokratizimin e përgjithshëm të shoqërisë, në forcimin e ndjenjës së pronësisë mbi proceset vendimmarrëse dhe në rritjen e besimit të qytetarëve në punën e institucioneve.

Sistemi e-Pjesëmarrja përfshin katër pjesë: thirrjet për konsultime, thirrjet për pjesëmarrje në grupet e punës, thirrjet për dëgjime publike dhe njoftimet publike. Ministritë e përdorin këtë platformë me qëllim që në mënyrë praktike t'u mundësojnë qytetarëve pjesëmarrjen në procesin e hartimit të politikave publike.

Në këtë mënyrë përmbushet edhe detyrimi që rrjedh nga Rregullorja për zgjedhjen e përfaqësuesve të organizatave joqeveritare në trupat punues të organeve të administratës shtetërore dhe zbatimin e dëgjimit publik në përgatitjen e ligjeve dhe strategjive, e cila lidhet me obligimin për zbatimin transparent të proceseve të konsultimeve paraprake, dëgjimeve publike dhe formimit të trupave punues.

ePETICIONI

KUVENDI I MALIT TË ZI

(<https://epeticije.skupstina.me/>) me qëllim të inicimit të miratimit dhe ndryshimit të ligjeve në Kuvendin e Malit të Zi. E drejta për petition është një e drejtë e garantuar e njeriut, e përcaktuar në nenin 57 të Kushtetutës së Malit të Zi: „Secili ka të drejtë që, individualisht ose së bashku me të tjerët, t'i drejtohet organit shtetëror ose organizatës që ushtron autorizime publike dhe të marrë përgjigje“. Përveç Kushtetutës së Malit të Zi, e-peticionet nuk janë të rregulluara në mënyrë të detajuar nga asnjë akt juridik në fuqi në Mal të Zi. Megjithatë, në faqen e Kuvendit të Malit të Zi mund të gjenden udhëzimet për përdorimin e këtij portali. Udhëzimet përcaktojnë qartë se kush dhe në çfarë kushte mund të paraqesë petition, çfarë lejohet dhe çfarë nuk lejohet të përmbajë një petition, si dhe hapat e procesit të petitionit në mënyrë të detajuar, si dhe pyetjet më të shpeshta.

Portali e-Peticije u mundëson qytetarëve që përmes internetit të nisin dhe të mbështesin iniciativa të cilat kërkojnë nga Kuvendi i Malit të Zi të ndërmarrë aktivitete të caktuara brenda kompetencave të tij. Peticioni përcaktohet si një drejtim me shkrim që një grup qytetarësh ia dërgon një organi shtetëror, duke kërkuar prej tij të nisë një procedurë ose të ndërmarrë një masë të caktuar.

Që një petition të publikohet në portal dhe të hapet për nënshkrim, ai duhet të plotësojë kriteret bazë – të kërkojë qartë veprime konkrete nga Kuvendi, të mos jetë thelbësisht i njëjtë me ndonjë petition që është tashmë aktiv, dhe që parashtruesit ose nënshkruesit të jenë qytetarë madhorë të Malit të Zi ose shtetas të huaj me qëndrim të përhershëm në vend të cilët posedojnë letërnjoftim. Gjatë dorëzimit përdoren formularë online në të cilët shënohen titulli i petitionit, përshkrimi i tij i qartë dhe komisioni kompetent të cilit i drejtohet, së bashku me të dhënat personale të detyrueshme të parashtruesit për verifikimin e identitetit dhe parandalimin e abuzimeve.

Peticioni mund të nënshkruhet për 60 ditë nga data e publikimit, dhe nëse brenda këtij afati mbledh të paktën 6.000 nënshkrime, komisioni përkatës i Kuvendit do ta shqyrtojë atë dhe do ta formësojë në një iniciativë formale, e cila më pas mund t'i paraqitet Qeverisë për mendim. Megjithatë, mbledhja e nënshkrimeve të kërkuara nuk i detyron automatikisht deputetët të nisin procedurën ligjvënëse, dhe Kuvendi ruan të drejtën ta refuzojë petitionin nëse vlerëson se ai nuk përshtatet me prioritetet strategjike ose kyçe të shtetit.

E-peticioni i parë u dorëzua përmes këtij portali në vitin 2021, dhe që nga ajo kohë e deri në fund të vitit 2024 janë dorëzuar gjithsej 35 peticione.

ePETICIONI

QEVERIA E MALIT TË ZI

Përveç Kuvendit të Malit të Zi, edhe Qeveria e Malit të Zi ka portalin e saj për peticione.[3] Portali "Zëri i Qytetarëve – ePeticione" përfaqëson një platformë digjitale të zhvilluar nga Qeveria e Malit të Zi me qëllim që t'u mundësojë qytetarëve pjesëmarrje direkte në procesin e vendimmarrjes përmes dorëzimit dhe nënshkrimit elektronik të peticioneve për çështje që hyjnë në fushëveprimin e punës së Qeverisë. Ky shërbim i mundëson

çdo qytetari madhor të Malit të Zi, si dhe çdo shtetasi të huaj me qëndrim të përhershëm në vend, që përmes internetit të nisë një iniciativë që lidhet me një fushë konkrete të punës së Qeverisë, qoftë kjo për çështje sociale, ekonomike, juridike apo çështje të tjera publike. Përmes formularit online, përdoruesi vendos titullin e petitionit, përshkrimin e qartë të kërkesës dhe zgjedh ministrinë kompetente dërguese, duke dhënë detyrimisht të dhënat personale për verifikimin e identitetit dhe parandalimin e abuzimeve me sistemin.

Pasi peticioni të jetë dorëzuar, ministria kompetente ka një afat për të verifikuar nëse ai plotëson kushtet formale për publikim dhe hapje për votim. Çdo peticion qëndron i hapur për nënshkrim për 60 ditë, periudhë gjatë së cilës qytetarët mund të japin mbështetjen e tyre. Nëse brenda këtij afati iniciativa mbledh të paktën 3.000 nënshkrime (krahasuar me 6.000 që kërkon Kuvendi), ajo do të përpunohet nga ministria kompetente dhe do të shndërrohet në një iniciativë formale që i propozohet Qeverisë për shqyrtim.

Përmes portalit ePeticija, peticioni i parë i drejtuar Qeverisë së Malit të Zi është dërguar që në vitin 2019, dhe deri në fund të vitit 2024 janë dorëzuar gjithsej 23 peticione.

PËRDORIMI I MEKANIZMAVE: A KANË GJETUR ZBATIM NË PRAKTIKË?

e-Pjesëmarrja, si një shërbim i veçantë në kuadër të faqes së internetit euprava.me, ka filluar funksionimin që në vitin 2010, ndërsa në vitin 2024 ka marrë edhe një zgjidhje të re vizuale dhe domenin e ri euprava.gov.me. Megjithatë, domeni dhe faqja e vjetër vazhdojnë të jenë ende të qasshme në internet, edhe pse i gjithë përmbajtja e tyre është migruar në platformën e re.

Gjatë vitit 2024, në portalin e-Pjesëmarrja janë publikuar gjithsej 146 njoftime, dhe konkretisht: në rubrikën dëgjime publike 44 njoftime, në rubrikën pjesëmarrje në grupe pune 38 njoftime, në rubrikën thirrje për konsultime 19 njoftime dhe në rubrikën njoftime 45 njoftime.

Kategoria e parë dhe më e rëndësishme, dëgjimet publike, shërben si mekanizëm për zbatimin praktik të neneve 14–18 të Rregullores për zgjedhjen e përfaqësuesve të organizatave joqeveritare në trupat punues të organeve të administratës shtetërore dhe zbatimin e dëgjimit publik në përgatitjen e ligjeve dhe strategjive.

Nga gjithsej 44 njoftime në këtë kategori, 35 prej tyre janë publikuar në kategorinë e saktë, ndërsa vetëm 14 prej tyre përmbajnë dokumentacion të plotë shoqërues, që përbën vetëm 32% të të gjitha njoftimeve.

Numri më i madh i njoftimeve në kategorinë e dëgjimeve publike është publikuar nga Ministria e Drejtësisë (20 njoftime), nga të cilat 14 janë në kategorinë e saktë, ndërsa 7 prej tyre kanë dokumentacion të plotë shoqërues.

Me dokumentacion të plotë shoqërues nënkuptohen: thirrja publike, politika publike për të cilën zhvillohet dëgjimi publik, programi i dëgjimit publik, formulari për paraqitjen e propozimeve, raporti RIA (nëse bëhet fjalë për ligj), si dhe raporti nga dëgjimi publik, ashtu siç përcaktohet në Rregullore.

Në kuadër të thirrjeve për propozimin e përfaqësuesve të organizatave joqeveritare në trupat punues që formohen nga Qeveria e Malit të Zi, janë publikuar gjithsej 38 njoftime, nga të cilat 36 janë publikuar në kategorinë e saktë, ndërsa vetëm 12 (31% e numrit të përgjithshëm të njoftimeve) përmbanin dokumentacion të plotë.

Në këtë kategori, në përputhje me rregulloren, dokumentacion i plotë konsiderohen: thirrja publike, formulari për paraqitjen e propozimeve dhe lista e përfaqësuesve të organizatave joqeveritare të propozuar për anëtarësim.

[4] Nëse, për shembull, thirrja për konsultime paraprake është publikuar në rubrikën dëgjim publik, ajo nuk konsiderohet si e publikuar në kategorinë e saktë.

Në kategorinë e konsultimeve, e cila si rregull përfshin thirrjet publike për konsultime në fazën e hershme të përgatitjes së politikave publike, të cilat zbatohen në përputhje me nenin 12 të Rregullores për përzgjedhjen e përfaqësuesve të organizatave joqeveritare në trupat punuese të organeve të administratës shtetërore dhe zhvillimin e diskutimit publik në përgatitjen e ligjeve dhe strategjive, gjenden gjithashtu edhe thirrjet publike për konsultime mbi analizat sektoriale.

Analizat sektoriale janë një mehanizëm pjesëmarrjeje që zbatohet në përputhje me Ligjin për organizatat joqeveritare dhe shërben që publiku i interesuar të mund të kontribuojë në përcaktimin më të mirë të prioriteteve për financimin e projekteve dhe programeve që realizohen nga organizatat joqeveritare. Këtë procedurë e udhëheq çdo ministri më vete, dhe kjo në raport me konkursat që do të shpallen vitin e ardhshëm.

Megjithëse teorikisht thirrjet publike për konsultime mbi analizat sektoriale nuk do të duhej të gjendeshin te konsultimet, por te diskutimet publike – pasi bëhet fjalë për një draft-akt të gatshëm dhe jo për fazën fillestare të hartimit të aktit – ato përsëri në shumicën e rasteve publikohen në këtë kategori. Kjo ndodh për shkak të përcaktimit terminologjik që buron nga neni 32a i Ligjit për organizatat joqeveritare, ku thuhet se prioritetet i dërgohen Qeverisë „pas konsultimeve të zhvilluara me organizatat joqeveritare të interesuara” [5].

Në këtë kategori janë publikuar gjithsej 19 njoftime, nga të cilat 18 janë publikuar në kategorinë e duhur, ndërsa vetëm 7 (36% e numrit të përgjithshëm të njoftimeve) janë publikuar të shoqëruara me dokumentacionin përkatës. Duke pasur parasysh se bëhet fjalë për konsultime, si dokumentacioni përcjellës konsiderohet thirrja publike për konsultim dhe raporti nga konsultimet, në përputhje me Rregulloren. Nga të gjitha 19 njoftimet, vetëm 5 njoftime ishin thirrje publike për konsultimin e publikut në hartimin e ligjeve ose strategjive, gjë që tregon për një numër të ulët të proceseve të konsultimit paraprak që zhvillohen në raport me numrin e akteve të miratuara.

Në fund, në rubrikën njoftimet publike janë publikuar gjithsej 45 njoftime, nga të cilat 36 janë publikuar në kategorinë e saktë. Si kategori e saktë konsiderohet çdo njoftim që nuk i përket tri kategorive të para, ose që përfaqëson një dokument i cili duhej të ishte publikuar si dokument shoqërues i një prej njoftimeve nga tri kategoritë e para.

Ndër këto dokumente kanë qenë thirrjet për dëgjime publike, listat e përfaqësuesve të organizatave joqeveritare të propozuar për trupat punues, si dhe thirrjet publike për konsultime.

Publikimi i ndarë i dokumenteve si njoftime të veçanta e bën më të vështirë përdorimin e portalit nga qytetarët, rrit pakënaqësinë e tyre dhe, në fund, ul motivimin për pjesëmarrje në procesin e hartimit të politikave publike.

Ndër ministritë që nuk kanë pasur asnjë njoftim në portalin e-Pjesëmarrja janë: Ministria e Zhvillimit Rajonal-Investues dhe Bashkëpunimit me Organizatat Joqeveritare, Ministria e Ekologjisë, Zhvillimit të Qëndrueshëm dhe Zhvillimit të Veriut, Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Ministria e Financave, Ministria e Transportit, Ministria e Mbrojtjes, Ministria e Mirëqenies Sociale, Kujdesit për Familjen dhe Demografinë, si dhe Ministria e Turizmit.

Disa ministri kanë pasur vetëm nga një numër shumë të vogël njoftimesh, si për shembull: Ministria e Sportit – 1 njoftim; Ministria e Planifikimit Hapësinor, Urbanizmit dhe Pronës Shtetërore – 2 njoftime; Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ujërave – 1 njoftim.

Nga dy portalet për peticione – ai i Qeverisë dhe ai i Kuvendit – më pak aktiv është portali i Qeverisë së Malit të Zi për peticione. Dallimi në efektin dhe shtrirjen e tyre mund të vërehet në disa dimensione: dukshmëri më e madhe e punës së Kuvendit, perceptim më i lartë i demokracisë së procesit në Kuvend krahasuar me Qeverinë, promovim më i mirë, si dhe ekzistenca e një strategjie komunikimi – Kuvendi ka zhvilluar strategji komunikimi për e-Peticionet, ndërsa Qeveria nuk e ka një të tillë.

Në vitin 2024, para Qeverisë së Malit të Zi janë paraqitur dy peticione: „Respektimi i statusit të ZONËS SË QETË në lumin Buna“ dhe „Ta pastrojmë Malin e Zi! Sill një kilogram, merr një litër“.

Peticioni i parë është refuzuar dhe statusi i tij është regjistruar me 0 nga 3000 nënshkrimet e nevojshme, ndërsa peticioni i dytë ka mbledhur 3042 nga 3000 nënshkrimet e nevojshme, duke përbushur kushtin për t’u vendosur në rendin e ditës së Qeverisë së Malit të Zi.

Megjithëse ky kusht është përbushur, nuk ekziston informacion publik nëse Qeveria e Malit të Zi ka marrë ndonjë vendim lidhur me këtë peticion, i cili propozonte që çdo kilogram mbetje plastike të mund të shkëmbehej për një litër karburant në pikat e karburantit.

Duke pasur parasysh se peticionet nuk janë të rregulluara në mënyrë të detajuar në nivel shtetëror (as në nivel lokal, megjithëse janë të normuara me Ligjin për vetëqeverisje lokale dhe aktet lokale si Statutet e njësive të vetëqeverisjes lokale), nuk ekzistojnë detyrime të përcaktuara në mënyrë të hollësishme lidhur me peticionet e miratuara ose të refuzuara, përkatësisht për rrjedhën e mëtejshme të shqyrtimit të tyre.

Glas građana
ePeticije

CG LL EN

Početna Peticije Dokumentacija Uputstva Kontakt

Početna > Peticije > Očistimo Crnu Goru! Donesi kilogram, odnesi litar

Očistimo Crnu Goru! Donesi kilogram, odnesi litar

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera

Inicijator: Ilija Erkić

Kreirana: 27-07-2024

Važi do: 27-09-2024

Broj glasova: 3042 / 3000

Podijeli:

Ova peticija raspisuje se sa ciljem da državljani Crne Gore očiste svoje krajeve i prikupe plastičan otpad. Za svaki kilogram plastičnog otpada, koji se donosi na odabrane pumpe državljani dobijaju 1l goriva. Akcija bi bila sprovedena u saradnji sa odabranim pumpama i ekološkim organizacijama koje će naknadno biti objavljene.

 Ova peticija je izglasana!

Në të kundërt, në adresë të Kuvendit të Malit të Zi, gjatë vitit 2024 janë dorëzuar 14 peticione përmes portalit e-Peticione. Prej tyre, dy kanë arritur të mbledhin numrin e nevojshëm prej 6000 nënshkrimesh për shqyrtim nga Kuvendi i Malit të Zi, përkatësisht: „Peticioni për miratimin e Rezolutës për dënimin e krimeve të Izraelit në Palestinë në Kuvendin e Malit të Zi“ dhe „E Drejta për Sensor – E Drejta për Jetë“, i cili lidhet me mundësimin e financimit për blerjen e sensorëve të insulinës për personat e prekur nga Diabeti Mellitus Tip 1.

Në total, për të gjitha 14 peticionet janë mbledhur 17,335 nënshkrime, ose mesatarisht 1238 nënshkrime për peticion.

Mungesa e transparencës së rezultateve, si dhe mungesa e procedurave të qarta si në fazën e inicimit ashtu edhe në ciklin e mëtejshëm të peticionit, është e dukshme edhe në rastin e peticionit të parë „Peticioni për miratimin e Rezolutës për dënimin e krimeve të Izraelit në Palestinë në Kuvendin e Malit të Zi“, i cili përfaqësonte një temë politikisht delikate.

Sipas aktivistëve të Lëvizjes së Solidaritetit të Malit të Zi me Palestinën, të cilët janë iniciatorë të kësaj peticioni, pikërisht mungesa e procedurave të qarta e ka çuar këtë peticion drejt dështimit, para së gjithash përmes nevojës që, edhe pse mbi 7000 qytetarë e kanë mbështetur peticionin, një deputet ta vendosë atë në rendin e ditës, si dhe përmes politizimit dhe zbehjes së vetë thelbit të peticionit, përmes ndërhyrjeve amandamentuese dhe ndryshimit të përmbajtjes së tij në mënyrë thelbësore.

PËRMBLEDHJE DHE REKOMANDIME

Është e nevojshme që sistemi i e-Pjesëmarrjes të rregullohet më tej, përmes një obligimi më të qartë jo vetëm për publikimin e përmbajtjes, por edhe për strukturimin e saj në mënyrën më të qasshme për qytetarët. Kjo përfshin kategorizimin, emërtimin e skedarëve, publikimin në format të lexueshëm nga makinat, si dhe shënimet (anotimet). Mungesa e mbledhjes dhe përpunimit sistematik të të dhënave si bazë për progresin tregon se është e nevojshme që të dhënat të mbliidhen në format të hapur, me qëllim lehtësimin e analizës dhe vlerësimit të performancës së platformës, si dhe identifikimin e nevojave për përmirësim.

Praktika tregon se kapacitetet mbeten në nivel të ulët sa i përket përdorimit të platformës nga zyrtarët. Duke pasur parasysh se pjesa më e madhe e të dhënave ose nuk është e plotë, ose nuk publikohet në formatin më të qasshëm, është e nevojshme të zhvillohen kapacitetet e zyrtarëve për përdorimin e këtij sistemi, me fokus në qasshmëri dhe kënaqësinë e përdoruesve.

Praktika krahasuese nga shtete të tjera sjell inovacione në sisteme të ngjashme, të cilat mund të lehtësojnë ndjeshëm përdorimin e platformës, siç janë: anotimi i përbashkët i tekstit, adresimi në kohë reale i komenteve dhe mjete të tjera, të cilat mund të merren nga shtete të tjera ose të zhvillohen përmes aktiviteteve të ndryshme, si hackathon-e, ku inovatorët vendas do të punonin në zgjidhje të reja.

Edhe pse niveli shtetëror i vendimmarrjes ka ndikimin më të madh, një numër i madh vendimesh me rëndësi të veçantë për qytetarët merren në nivel lokal. Prandaj, në procesin e përmirësimit dhe digjitalizimit të mekanizmave të pjesëmarrjes në hartimin e politikave publike, nuk duhet të lihet jashtë zhvillimi i mekanizmave të pjesëmarrjes në nivel lokal. Në këtë drejtim, është e nevojshme të krijohet një sistem i ngjashëm i pjesëmarrjes për njësitë e vetëqeverisjes lokale, i cili do të jetë i unifikuar dhe ndërveprues.

Ashtu si e-Pjesëmarrja, edhe e-Peticionet duhet të rregullohen në mënyrë të detajuar, si në Qeveri ashtu edhe në Kuvend. Procedura duhet të jetë e qartë për të gjithë përdoruesit, jo vetëm përmes rregullave të publikuara, por edhe përmes shembujve nga petitionet e mëparshme, të cilat do të përmbajnë konkluzionet nga seancat e Qeverisë ose materialet nga Kuvendi që përshkruajnë rezultatin e petitionit.

Motivimi i qytetarëve për të paraqitur dhe nënshkruar sërish peticione do të matet në fund me rezultatet e përpjekjeve të tyre të mëparshme për pjesëmarrje, përkatësisht me përgjigjet që marrin nga institucionet.

Është e nevojshme të punohet më tej në promovimin e të gjitha mekanizmave të pjesëmarrjes, veçanërisht tek gjeneratat e reja që janë më të afta në përdorimin e teknologjive digjitale. Në këtë mënyrë do të rriten gjenerata qytetarësh të vetëdijshëm për të drejtat e tyre, të cilët do të kontribuojnë në mënyrë më kuptimplotë në përmirësimin e procesit të vendimmarrjes përmes pjesëmarrjes.

RRETH PROGRAMIT

Programi “Rrjeti i Qendrave të Burimeve të Malit të Zi” zbatohet me mbështetjen e Ministrisë së Zhvillimit Rajonal-Investues dhe Bashkëpunimit me Organizatat Joqeveritare, me qëllim forcimin e kapaciteteve të organizatave joqeveritare dhe përmirësimin e mjedisit të favorshëm për zhvillimin e shoqërisë civile në Mal të Zi.

Programi realizohet përmes Qendrës Kombëtare të Burimeve, të udhëhequr nga Qendra për Zhvillimin e Organizatave Joqeveritare (CRNVO), si dhe rrjetit të tre qendrave rajonale të burimeve dhe tre zyrave lokale.

Qendrat rajonale të burimeve janë:

- Qendra Demokratike e Bijello Poles – për rajonin verior;
- Horizonti i Ri (Ulqin) – për rajonin jugor;
- Zona Aktive (Nikshiq) – për rajonin qendror.

Zyrat lokale funksionojnë në:

- OJQ Bonum – Plav;
- OJQ Natura – Kotor;
- OJQ Nada – Herceg Novi.

Qëllimi i programit është të ofrojë mbështetje gjithëpërfshirëse për organizatat joqeveritare, grupet joformale të qytetarëve dhe institucionet publike, përmes:

- ofrimit të informacionit dhe këshillimit;
- asistencës juridike dhe teknike;
- ngritjes së kapaciteteve përmes trajnimeve dhe mentorimit;
- mbështetjes në përgatitjen dhe zbatimin e projekteve;
- promovimit të pjesëmarrjes së qytetarëve dhe organizatave joqeveritare në proceset e vendimmarrjes;
- zhvillimit të bashkëpunimit ndërmjet sektorit civil dhe institucioneve publike;
- nxitjes së transparencës, përgjegjshmërisë dhe qeverisjes së mirë.

Përmes rrjetit të qendrave të burimeve, organizatat joqeveritare në të gjitha rajonet e Malit të Zi kanë qasje në shërbime profesionale, mbështetje për zhvillimin organizativ dhe mundësi për përfshirje më aktive në proceset e hartimit të politikave publike dhe zhvillimit të komuniteteve lokale.

KE NDONJË PYETJE?

+ 382 20 219 860

crnvo@crnvo.me

<https://crnvo.me/>

